

Dördüncü Söz

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الصَّلَاةُ عِمَادُ الدِّیْنِ

Namaz, ne kadar kıymetli ve mühim hem ne kadar ucuz ve az bir masraf ile kazanılır hem namazsız adam ne kadar divane ve zararlı olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î anlamak istersen şu temsilî hikâyecige bak, gör:

Bir zaman bir büyük hâkim, iki hizmetkârını, her birisine yirmi dört altın verip iki ay uzaklıkta has ve güzel bir çiftliğine ikamet etmek için gönderiyor. Ve onlara emreder ki: “Şu para ile yol ve bilet masrafı yapınız. Hem oradaki meskeninize lâzım bazı şeyleri mübayaa ediniz. Bir günlük mesafede bir istasyon vardır. Hem araba hem gemi hem şimendifer hem tayyare bulunur. Sermayeye göre binilir.”

İki hizmetkâr, ders aldıktan sonra giderler. Birisi bahtiyar idi ki istasyona kadar bir parça para masraf eder. Fakat o masraf içinde, efendisinin hoşuna gidecek öyle güzel bir ticaret elde eder ki sermayesi birden bine çıkar.

Öteki hizmetkâr bedbaht, serseri olduğundan istasyona kadar yirmi üç altınını sarf eder. Kumara mumara verip zayi eder, bir tek altını kalır. Arkadaşı ona der: “Yahu, şu liranı bir bilete ver. Tâ bu uzun yolda yayan ve aç kalmayasın. Hem bizim efendimiz kerîmdir, belki merhamet eder, ettiğin kusuru affeder. Seni de tayyareye bindirirler. Bir günde mahall-i ikametimize gideriz. Yoksa iki aylık bir çölde aç, yayan, yalnız gitmeye mecbur olursun.”

Acaba şu adam inat edip o tek lirasını bir define anahtarı hükmünde olan bir bilete vermeyip muvakkat bir lezzet için sefahete sarf etse; gayet akılsız, zararlı, bedbaht olduğunu, en akılsız adam dahi anlamaz mı?

İşte ey namazsız adam ve ey namazdan hoşlanmayan nefsim!

O hâkim ise Rabb’imiz, Hâlık’ımızdır. O iki hizmetkâr yolcu ise biri mütedeyyin, namazını şevk ile kılar; diğeri gafil, namazsız insanlardır. O yirmi dört altın ise yirmi dört saat her gündeki ömürdür. O has çiftlik ise cennettir. O istasyon ise kabirdir. O seyahat ise kabre, haşre, ebede gidecek beşer yolculuğudur. Amele göre, takva kuvvetine göre, o uzun yolu mütefavit derecede katederler. Bir kısım ehl-i takva, berk gibi bin senelik yolu bir günde keser. Bir kısmı da hayal gibi elli bin senelik bir mesafeyi bir günde kateder. Kur’an-ı Azîmüşşan, şu hakikate iki âyetiyle işaret eder. O bilet ise namazdır. Bir tek saat, beş vakit namaza abdestle kâfi gelir.

Acaba yirmi üç saatini Őu kısacık hayat-ı dŕnyeviyeye sarf eden ve o uzun hayat-ı ebediyeye bir tek saatini sarf etmeyen; ne kadar zarar eder, ne kadar nefesine zulmeder, ne kadar hilaf-ı akıl hareket eder. Zira bin adamın iŐtirak ettiği bir piyango kumarına yarı malını vermek, akıl kabul ederse halbuki kazanç ihtimali binde birdir. Sonra yirmi dŕrtten bir malını, yŕzde doksan dokuz ihtimal ile kazancı musaddak bir hazine-i ebediyeye vermemek; ne kadar hilaf-ı akıl ve hikmet hareket ettiğini, ne kadar akıldan uzak dŕŐtŕĐŕnŕ, kendini âkıl zanneden adam anlamaz mı?

Halbuki namazda ruhun ve kalbin ve aklın bŕyŕk bir rahatı vardır. Hem cisme de o kadar ağır bir iŐ değildir. Hem namaz kılanın diğer mubah dŕnyevî amelleri, gŕzel bir niyet ile ibadet hŕkmŕnŕ alır. Bu surette bŕtŕn sermaye-i ŕmrŕnŕ, âhirete mal edebilir. Fâni ŕmrŕnŕ, bir cihette ibka eder.